

SÖDERBYBLADET

Nr 9 Årgång 10 oktober 2010 ISSN 1459-8493 Ansvarig utgivare: Södra Vallgrund byaråd

Fågelskydd och skärgårdsliv i Kvarken

Nu kan du ge respons på skötsel- och användningsplanen för Norrskär, Utgrynnan, Storkallan, Snipansgrund och Medelkallan i Korsholms yttre skärgård. Planen är på utlåtande fram till 17.12.2010. Du kan bekanta dig med planen på Forststyrelsens kontor under kontorstid. Planen finns också på internet www.metsa.fi/hks och www.kvarken.fi.

Välkommen till ett diskussions- och informationstillfälle om planförslaget tisdagen den 2 november klockan 17.00 i Södra Vallgrunds ungdomslokal. Mer information ger Susanna Ollqvist tfn 020 564 5290.

Annons i VBL 24.10.2010

Understödsföreningen meddelar

* Ett nytt verksamhetsår har inletts och Understödsföreningen vid Södra Vallgrund skola r.f. önskar byborna god fortsättning på hösten. I styrelsen fortsätter Maria Schauman som ordförande, Lilian Westerlund som sekreterare, Ann Anderson som kassör och Herman Fogelberg som lärarrepresentant. Nya i styrelsen är Susanna Sund (viceordförande) och Tina Holmlund (styrelsemedlem).

Plock ur höstens verksamhet:

Vi fortsätter understöda elevernas utomskolverksamhet och för höstterminen är bowling, Tropiclandia-besök och teater inplanerade. Verksamheten involverar ibland hela

byn och datum att lägga bak örat är:

* **6.11.** då det blir markröjnings- och vedklyvningstalko. Vi hoppas på att också kommande vinter blir en snörik sådan, som bjuder på skidåkning i fina spår och sprakande brasor. Ta därför med egna röjningsredskap och kom till skolan, kl. 9 och framåt. Från kl. 11 serveras grillkorv och kaffe/soft.

* **12.11.** säljer eleverna hembakat utanför handlin på förmiddagen.

* **27.11.** blir det traditionellt julcafé med försäljning av risgrynsgröt, kaffe/soft och jultårta, skinkgissning m.m.

Medlemsavgifterna samlas in på samma sätt som förra året. Håll utkik efter en bankgiroblankett i postlådan i slutet av året. Avgifterna är 10 euro/år för aktiv medlem (förälder till barn i skolan), 2 euro/år för understödande medlem och för barn.

Vi ses!

Styrelsen

Kort historik över släkten Svennas

Sven Abraham Back och Anna Maria Nyström (Villas Svennin och Adamas Anna Maja)

Denna historik får sin epilog i och med att Svennas Svens stuga flyttades till Granösunds fiskeläge som ett bestående minnesmärke som skall påminna oss efterkommande släktled om dåtidens livsbetingelser och karga förhållande.

Anna Maria Nyström föddes den 29.3.1840. Hennes föräldrar var bonddottern Fredrika Eriksdotter Ström född 16.9.1815 och bondsonen Adam Nyström från Norra Vallgrund född 22.10.1812. Paret bosatte sej väster om Sigurd Söderströms hus på den nuvarande Allèvägen.

Adam blev lotsålderman på Korsören men drunknade vid 49 års ålder den 24.9.1861.

Året efter det Adam hade drunknat gifte sig Anna Maria med Sven Abraham Back (villas svennin) född 18.10.1837 och bosatte sig vid "Jaanas" (Där Sune Back numera har sitt hus).

Sven hade nu erhållit tjänst som lots på Korsören men vägen ut till Kalvholmen var lång att vandra var gång som han besökte hemmet varför Anna Maria och Sven beslöt att flytta huset till Kalvholmen – närmare havet och arbetsplatsen.

Här föddes nu deras barn i rask takt men tyvärr fick de uppleva tragiken i att deras tre första barn dog i späda ålder, men deras övriga sju barn överlevde trots den stora barndödligheten på 1800-talets slut.

4. Fredrika Elisabet "Betta" född 11.11.1869, död 22.4.1930

5. Maria Sofia född 11.11.1870, död 20.5.1906

6. Jonas Herman född 16.3.1873, död 10.11.1925

7. Karolina "Lina" född 30.6.1875, död 1942

8. Anna Matilda "Tilda" född 10.8.1877, död i juli 1928

9. Abraham Anders "Andrev" född 27.10.1879, dog i december 1949

10. Edvard född 10.8.1882 död 21.6.1971

Amerikafebern drabbade även familjen emedan samtliga barn förutom Jonas Herman och Tilda sökte lyckan på andra sidan Atlanten.

4. Elisabet, även kallad "Betta" åkte även hon över till Amerika men återvände till sina föräldrar på Kalvholmen där hon dog ogift 22.4.1930. Hon hade tidvis tjänat som piga i Vasa.

5. Maria Sofia gifte sig med Charles Robert Linder och fick sonen Conrad Teodor den 13.2.1903. Men Maria dog redan 20.5.1906 35 år gammal. Hemma på Kalvholmen drabbades man ytterligare av sorg när familjefadern Sven dog två månader efteråt den 7.8.1906.

Robert Linder tog nu det drastiska beslutet att åka över till Finland att för en tid lämna sin son Teodor i mormoderns vård. Efter Svens bortgång blev det ganska så magert för Anna Maria och Betta när de ytterligare fick lilla Teodor att försörja. Till råga på allt följde Edvard med Robert Linder när denne reste tillbaka till Amerika 29.3.1907.

Att Edvard befinner sig i Amerika bekräftas av att Mr Edvard Back har erhållit brev till Hoboken 9.8.1907 och Jersey city 14.2.1908 samtidigt som Edvards blivande maka Dina Riback erhållit brev från Amerika den 7.11.1909. Att Teodor fortsättningsvis är kvar på Kalvholmen framkommer av ett brev daterat den 9.11.1909 från hans far Robert till sin "Goda svärmoder" samtidigt som han översänder två dollars och hoppas att pojken är vid god hälsa och ber henne kyssa pojken från honom.

Det är mycket sannolikt att Edvard efter sitt amerikabesök ännu en gång åkte över för att återbörda Teodor till

sin far innan han för gott blev kvar i hemmet på Kalvholmen.

Vid vuxen ålder minns Teodor sin vistelse hos mormodern som en lycklig tid och i sina brev till henne skickar han även hälsningar till sin något yngre lekkamrat Georg Sid.

6. Jonas Herman var således den ena av syskonen som inte åkte över till Amerika. Han blev lots liksom sin far och morfar och fick tjänst på Brändö lotsstation. Jonas gifte sig med Maria Elisabet Stolpe född 6.3.1875 död 8.7.1956.

Man kan tänka sig att stugan blev rätt trång när Jonas och Maria med sin förstfödde Evert skulle samsas med utrymmet med Sven, Anna Mari, Betta, Tilda och Edvard. Jonas satte förmodligen rätt omgående i gång med att bygga ett eget hem.

Jonas och Maria fick fyra barn; Evert född 9.9.1895 död 22.3.1955. Elna född 28.2.1897 död 9.5.1939. Arvid född 22.6.1900 drunknade 2.12.1938 samt Regina 21.9.1910 död som ogift 25.1.1933.

Såväl Evert som Arvid gick i sina förfäders spår som lotsar.

7. Karolina, senare kallad enbart Lina. Bosatt även hon i Hoboken, gift med tryckeriarbetaren Hansen. Paret fick en son som fick namnet Tjarley ? som vuxen fick även han arbete på samma tryckeri. Dessutom hade de en dotter vid namn Karen.

I ett brev till Edvard daterat 9.1.1933 berättar hon att Karpes Lena är död. Lena var en syster till Kristina på Kåtaöran.

Lina dog 1942 och hennes man dog 14.10.1948.

8. Anna Matilda (Tilda) 10.8.1877, död i juli 1928. Tilda uppehöll sig ofta på faderns arbetsplats, Korsören, och som närmaste granne till Norrskär blev det giftermål 9.4.1902 med därvarande fyrvaktaren, sedermera lotsen, och efter förstatligande av lotsverket, frihetskämpen Erik Vilhelm Nyman. (Separat berättelse om deras öden.) Paret blev barnlöst.

9. Abraham Anders "Andrew" ibland kallad "Androv" född 27.10.1879. Död i december 1949. En livsnjutare som ofta gick på dans. Berättar i ett brev att han ibland träffat "Anna Snickon" och "Fåffon" på någon danstillställning. Förmodligen någon man kände till hemmavid. Verkar att ha varit gift med en som hette Mina. Det var hon som skötte brevskrivandet till Edvard. Paret önskade sig en prenumeration på Vasabladet 1947. Edvard skötte om prenumerationen. Prenumerationsavgiften 375 mk.

10. Edvard 10.8.1882, död 21.6.1971. Efter sina Amerikabesök gifte han sig med Dina Riback född 13.5.1875, död 8.5.1952. Tillsammans fick de sonen Sven Sigvald född 5.8.1917 död 16.1.1989.

Anna Maria hade nu varit änka i 12 år och hunnit bli 78 år gammal. Hon fick uppleva Svens födelse- och ettårsdag innan hon gick bort den 25.10.1918. Sven var den enda av Anna Maria och Svens barn och barnbarn som fick bära anfaderns namn Sven.

Gårdsnamnen på den tiden syftade ju ofta på den manliga ägarens förnamn och Anna Maria kallades allmänt för "Adamas Anna Maja" emedan hennes far hette Adam.

Huset som nu flyttats till detta anrika museiområde kan med all rätt kallas för Svennas emedan Sven under sin livstid kom att bli ett minnesvärt inslag

i byns historia, men samtidigt bör det påpekas att gårdsnamnet "Svennas" hänvisar till farfadern Sven.

Anna Maria som i detta sammanhang kan kallas för "Adamas Anna Maja" har förutom detta hus ännu ett minnesmärke efter sej i byn emedan Greta Sofia Holmkvist och hennes man Johan Holmkvist ("Klobb-fi och Klobb-joss") köpte hennes födelsehem – som allmänt kallades för "Adamas" och flyttade det till Sommarösund där det numera utgör ett sommarviste för den nuvarande ägaren. Emedan Anna Maria föddes 1840 kan man anta att detta hus kan vara ett av de äldsta bevarade husen i byn.

Denna historik baserar sej i stort på den brevväxling som förekom mellan amerikafararna och hemmet, men även en del av min hustrus minnesbilder från den tiden när hon bodde på Kalvholmen. Edvard var ju farbror åt min hustrus far Evert.

*Augusti 2010
Lars-Ola Berg*

Nytt i kommunen

Avgiftsfri influensavaccination

Vaccinationen ges på den egna hälsostationen. Vaccinationstillfällen för barn 6-35 månader, gravida och riskgrupper + 65 år fyllda:

Replot hälsostation

Onsdag 10.11 kl. 13–16

Måndag 15.11 kl. 13–16

Seniorpunkten informerar

Alla seniorer, pensionärer och andra daglediga är välkomna med!

Humorcafé x 3 med Hasse & Kerstin

Vi umgås lättsamt tillsammans, så vill du ha trevligt kom med och skratta till!

Stunderna hålls onsdag 17.11 och 24.11 klockan 9.30–11 samt 1.12 klockan 9.30–10.

UFH informerar

Vi gratulerar Tina Holmlund som bakade den godaste kakan till vår kakbuffé. Dessutom vill vi tacka alla andra bagare, ni kom på god andra plats!

Läst och lånat

Det som lånades från KulturÖsterbottens informationssida på internet i tidning nr sju har nu i efterhand daterats av arkivgruppen till sekelskiftet, eftersom där nämns bara fyra urklippböcker. Idag har vi dubbelt fler färdiga böcker. Där kom det fram igen hur viktigt det är att datera sina dokument!

Antikvariatet

Vi hade stor omsättning i antikvariatet denna "säsong" då 465 böcker såldes, jämfört med 354 böcker år 2009. En liten guldgruva kan man dessutom säga att antikvariatet är, för 1063,80 euro delas ut åt alla intressenter denna höst.

Vi arkiverar på torsdagskvällarna fram till Sommaröhallens julöppning, så alla bokläsare kan vika in och köpa en bok klockan 18–20.30, med jämna pengar.

SÖDERBYBLADET

Monika Nissander
Bråthagavägen 23 A
65930 SÖDRA VALLGRUND
Tfn 040-5867958
e-post: monika.nissander(a)netikka.fi

Nästa tidning utkommer omkring vecka 47.
Material önskas senast 17.11.2010.